

ZASADY (NIE)DOKARMIANIA ŁABĘDZI

Gdzie łabędzie zimują

Łabędzie są ptakami wędrownymi, które zimują na niezamarzniętych akwenach bogatych w pokarm, jakim jest głównie wodna roślinność. Tradycyjne zimowiska łabędzi niemych (najliczniej reprezentowanego w Polsce gatunku) znajdują się w Europie Zachodniej (w Niemczech, Danii, Holandii) oraz w państwach na południe od Polski (na Węgrzech, w Chorwacji, Słowenii, we Włoszech i w północnej Grecji). Zjawisko pozostawiania ptaków na krajowym wybrzeżu Bałtyku oraz wolnych od lodu ciekach i zbiornikach wodnych występuje w naszym kraju stosunkowo niedawno (od kilkudziesięciu lat). Łabędzie nieme są ptakami wędrownymi, które jesienią przelatują na zimowiska w zachodniej i południowej Europie

Jak łabędzie radzą sobie zimą

Od tysięcy lat łabędzie przystosowane są do znoszenia trudnych warunków zimowych – zdrowy dorosły osobnik może przetrwać bez pożywienia nawet 4 tygodnie. Siedzi nieruchomo, aby oszczędzać energię zgromadzoną w postaci grubej warstwy tłuszczu. Jedną z przyczyn osłabienia, które może prowadzić do śmierci ptaka, jest niewłaściwy pokarm, np. pieczywo powodujące schorzenia przewodu pokarmowego. Chleb, posiadający niewiele wartości odżywczych, nie jest też w stanie pokryć strat energetycznych ponoszonych przez ptaki karmione przez ludzi.

Czy i kiedy dokarmiać

Łabędzie można dokarmiać tylko podczas bardzo surowej i ostrej zimy. Prawidłową karmą są zboża oraz warzywa – surowe lub gotowane bez soli, drobno pokrojone. Rozdrobniony chleb może być tylko karmą uzupełniającą. Nie wolno dopuścić, by był spleśniały. Rozdrobnienie jest konieczne, ponieważ ptaki nie są w stanie podzielić dużych kawałków, które po pewnym czasie opadają na dno zbiornika i sprzyjają rozwojowi chorobotwórczych drobnoustrojów. Mogą być również obiektem walki między łabędziami, podczas której ptaki ponoszą wysokie straty energetyczne, których nie są w stanie uzupełnić pieczywem. Karmienie wyłącznie chlebem przez kilka zimowych miesięcy powoduje u łabędzi choroby układu pokarmowego, osłabienie, a w konsekwencji mniejszą odporność na choroby i zamarznięcie. Należy unikać przyzwyczajania łabędzi do pożywienia dostarczanego przez ludzi i nie ulegać „żebrzącym” osobnikom, które często podchodzą do ludzi wiedzione wyłącznie przyzwyczajeniem do otrzymywania darmowego posiłku, a nie brakiem naturalnego pokarmu.

Jak pomóc badać łabędzie

Łabędzie zimujące w Polsce często mają na nogach metalowe obrączki, które w żaden sposób nie utrudniają im normalnego funkcjonowania. Są one zakładane przez licencjonowanych współpracowników Stacji Ornitologicznej Muzeum i Instytutu Zoologii PAN, dzięki czemu możliwe jest m.in. dokładne poznanie tras wędrówek ptaków. Niekiedy można też spotkać osobniki z obrączkami założonymi w innych krajach, np. w Estonii, na Łotwie czy we Włoszech. Każda obrączka posiada unikalny kod złożony z liter i cyfr, stanowiący „numer identyfikacyjny” konkretnego łabędzia. Po odczytaniu takiego kodu należy przesłać informację do Stacji Ornitologicznej MiIZ PAN korzystając ze specjalnego formularza online zamieszczonego na stronie <http://www.miiz.waw.pl/obraczkowanie/pl/>

Opracowanie: Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków